

Matematiska Institutionen  
KTH

**Några övningar inför lappskrivning nummer 5, Diskret matematik för D2 och F, vt09.**

1. Betrakta gruppen  $G = (\mathbb{Z}_{19} \setminus \{0\}, \cdot)$ .
  - (a) Visa att  $G$  är en cyklisk grupp.
  - (b) Bestäm antalet generatorer till  $G$ .
  - (c) Bestäm delgrupper med 2, 3, 6 och 9 element till  $G$ .
2. Bestäm antalet delgrupper till en cyklisk grupp med 63 element.
3. Vilka av följande grupper är cykliska?
  - (a)  $(\mathbb{Z}_2, +) \times (\mathbb{Z}_3, +)$ .
  - (b)  $(\mathbb{Z}_8, +) \times (\mathbb{Z}_9, +)$ .
  - (c)  $(\mathbb{Z}_8, +) \times (\mathbb{Z}_3, +) \times (\mathbb{Z}_3, +)$ .
4. Hörnen i en kvadrat färgas svarta eller vita. Kvadraten kan sedan speglas, vridas och vändas.
  - (a) Bestäm en bana med precis två element, och en bana med precis fyra element.
  - (b) Bestäm satibilisatorn till en färgläggning där två närliggande hörn är vita och de övriga två svarta.
  - (c) Använd den sk Burnsidess lemma för att beräkna antalet banor.
5. Bestäm antalet sätt att färga sidorna i en kub med 7 olika färger.
6. Undersök om polynomet  $x^3 + x + 1$  är irreducibelt i polynomringen  $\mathbb{Z}_5[x]$ .
7. Undersök om polynomet  $p(x) = x^4 + x^2 + 1$  är irreducibelt i polynomringen  $\mathbb{Z}_5[x]$ .
8. Betrakta polynomringen  $\mathbb{Z}_2[x]$  och bestäm den största gemensamma delaren  $D(x)$  till de bägge polynomen  $p(x) = x^5 + x^3 + x + 1$  och  $q(x) = x^2 + 1$  samt bestäm polynom  $n(x)$  och  $m(x)$  sådana att
 
$$D(x) = n(x)p(x) + m(x)q(x).$$
9. Faktorisera polynomet  $x^6 - 1$  i irreducibla faktorer i polynomringen
  - (a)  $\mathbb{Z}_7[x]$ .
  - (b)  $\mathbb{Z}_5[x]$ .
  - (c)  $\mathbb{Z}_3[x]$ .
  - (d)  $\mathbb{Q}[x]$ .
  - (e)  $\mathbb{R}[x]$ .
  - (f)  $\mathbb{C}[x]$ ,

där  $\mathbb{Q}$  betecknar kroppen av rationella tal,  $\mathbb{R}$  kroppen av reella tal och  $\mathbb{C}$  de komplexa talen.

10. Visa att mängden

$$\mathbb{Z}[\sqrt{2}] = \{n + m\sqrt{2} \mid n, m \in \mathbb{Z}\},$$

där  $\mathbb{Z}$  betecknar mängden av hela tal, bildar en ring.

---

11. Gruppen  $G$  är cyklisk och har en cyklisk delgrupp  $H$  med 105 element och en cyklisk delgrupp  $K$  med 63 element. Bestäm  $H \cap K$ .
12. Betrakta en grupp  $G$  som verkar på en mängd  $S$ . Banan  $\mathcal{O}$  innehåller 7 element ur  $S$  och stabilisatorn till elementet  $s \in \mathcal{O}$  består av 4 element. Bestäm antalet element i  $G$ .
13. Låt  $H$  vara en delgrupp till gruppen  $G$ . Elementen i  $H$  beskriver funktioner på elementen i  $G$  enligt

$$h(g) = h \cdot g.$$

- (a) Bestäm antalet banor i  $G$ .
  - (b) Beskriv banorna.
14. Undersök om mängden av  $3 \times 3$  matriser

$$\begin{bmatrix} 0 & a & b \\ 0 & 0 & c \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix},$$

där  $a, b, c \in Z_5$ , bildar en ring utan etta.

15. Bestäm samtliga enheter i ringen  $R = M_{2 \times 2}(Z_2)$  av  $2 \times 2$ -matriser med element från kroppen  $Z_2$ .
16. Betrakta ringen  $R = M_{3 \times 3}(Z_3)$  av  $3 \times 3$ -matriser med element från kroppen  $Z_3$ . Visa att om  $A \in R$  och  $\det(A) = 0$  så finns alltid en matris  $B$  sådan att  $AB = 0$ . Kommer det då också att finnas en matris  $C$  så att  $CA = 0$ ?
17. Polynomet  $p(x) = x^5 - 3x^4 - 5x^3 + 15x^2 + 4x - 12$  har nollställena 1, -1, 2, -2 och 3 i ringen  $Z$ . Faktorisera  $p(x)$  i irreducibla faktorer i ringen  $Z_{17}[x]$ .
18. Konstruera ett irreducibelt fjärdegradspolynom i polynomringen  $Z_3[x]$ .
19. Bestäm antalet enheter i ringen  $R = M_{2 \times 2}(Z_p)$  av  $2 \times 2$ -matriser med element från kroppen  $Z_p$ , där  $p$  är ett primtal.
20. Undersök om mängden

$$Q(\sqrt{2}) = \{a + b\sqrt{2} \mid a, b \in Q\},$$

där  $Q$  betecknar mängden av rationella tal, bildar en kropp.